

КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти»

**«ВПЛИВ СТИЛЮ БАТЬКІВСЬКОГО ВИХОВАННЯ НА
РОЗВИТОК ОСОБИСТІСНОГО
ПОТЕНЦІАЛУ ПІДЛІТКІВ »**

Смашнюк І. М.
студент 2 курсу
спеціальності 053
«Психологія»
науковий керівник:
Кузьменко Ю. В.
к. психол. н., доцент

Об'єкт дослідження: детермінанти розвитку особистісного потенціалу підлітків.

Предмет дослідження: вплив стилю батьківського виховання на розвиток особистісного потенціалу підлітків.

Мета дослідження: з'ясувати особливості впливу батьківського виховання на розвиток особистісного потенціалу підлітків.

Гіпотеза дослідження: ми припускаємо, що стиль батьківського виховання має значний вплив на розвиток особистісного потенціалу підлітків, а саме: мотивацію досягнення, ставлення до свого «Я», громадянську свідомість, соціально-психологічну зрілість.

Завдання дослідження:

1. Провести теоретичний аналіз наукових досліджень феномену особистісного потенціалу та суміжних з ним явищ, виявити його структуру.
2. Емпірично дослідити вплив особливостей батьківського виховання на розвиток особистісного потенціалу підлітків та встановити співвідношення між типами розвитку і стилем сімейного виховання.
3. Розробити та апробувати програму оптимізації розвитку особистісного потенціалу в підлітковому віці з урахуванням особливостей стилю батьківського виховання

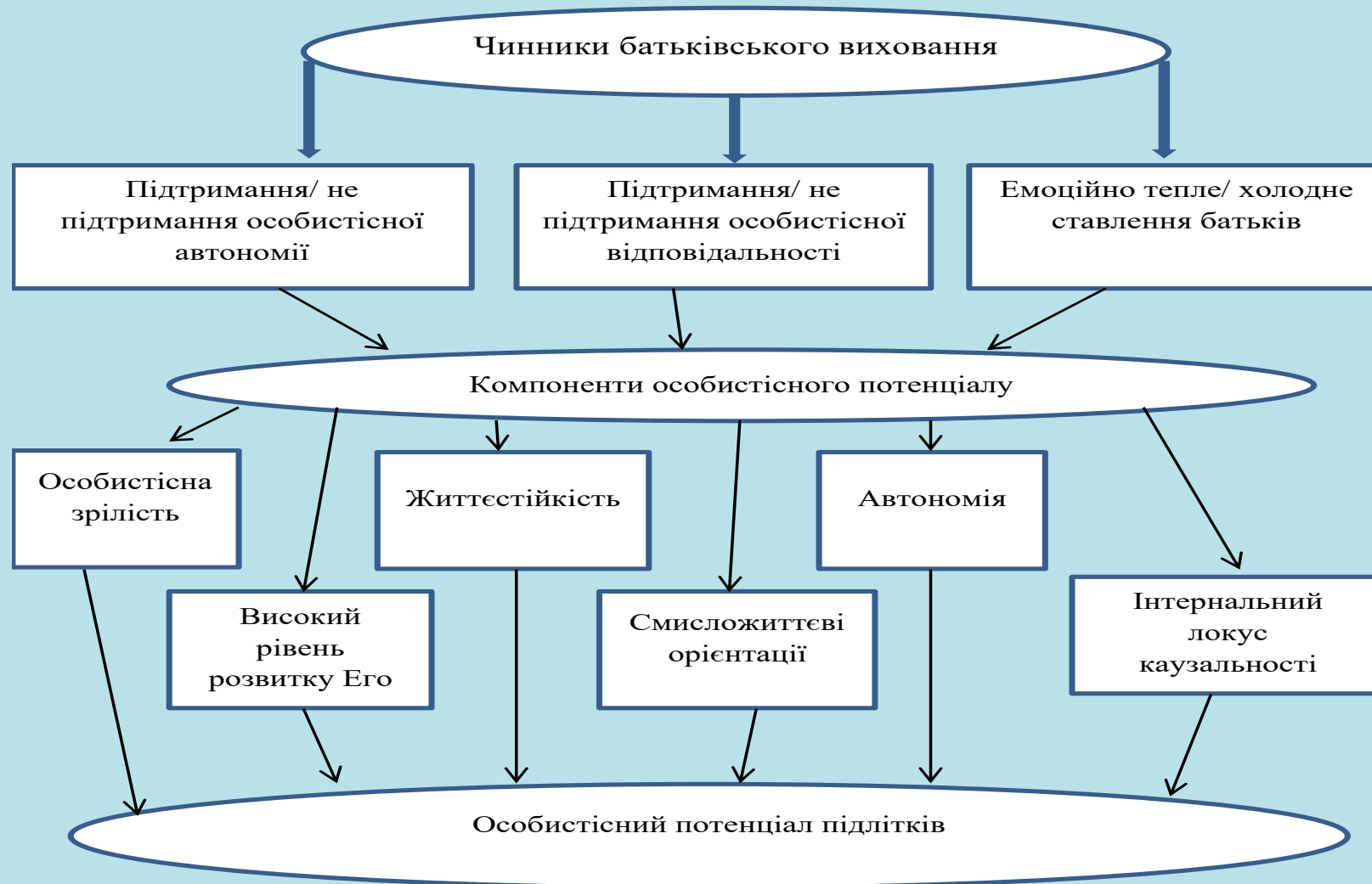
Методи та методики дослідження. Для розв'язання поставлених завдань і досягнення мети дослідження використовувався комплекс методів:

а) *теоретичні* — аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, теоретичне моделювання;

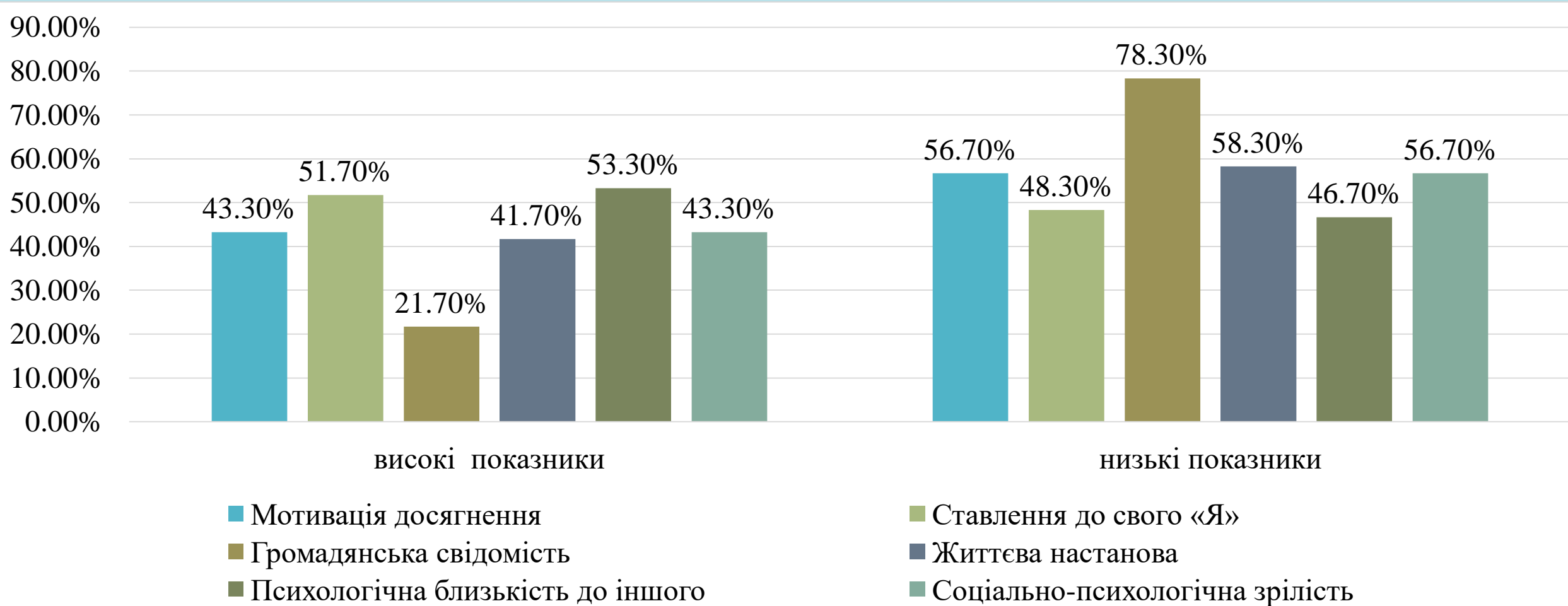
б) *емпіричні*: Опитувальник особистісної зрілості (Ю. Гільбух); шкала задоволеності життям (SWLS) (Е. Дінер); методика «Ціннісні орієнтації» (М. Рокич); діагностика рівня суб'єктивного контролю (Дж. Роттер в адаптації Е. Бажина, С. Голинкіної, О. Еткінда); «Аналіз сімейних взаємин» (АСВ) (Е. Ейдемільер, В. Юстицкіс);

в) математично-статистичної обробки емпіричних даних – t-критерій Стьюдента.

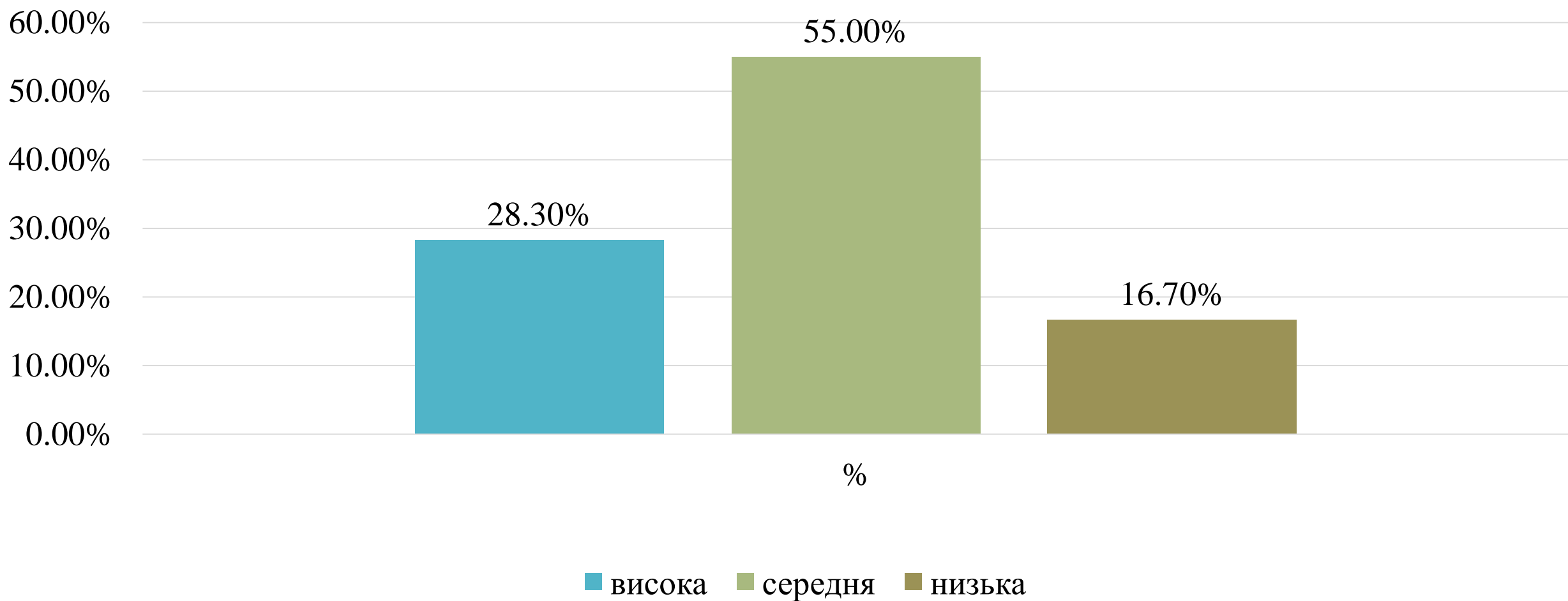
Модель впливу батьківського виховання на особистісний потенціал підлітка

Результати дослідження особистісної зрілості в підлітковому віці за методикою Ю. Гільбуха

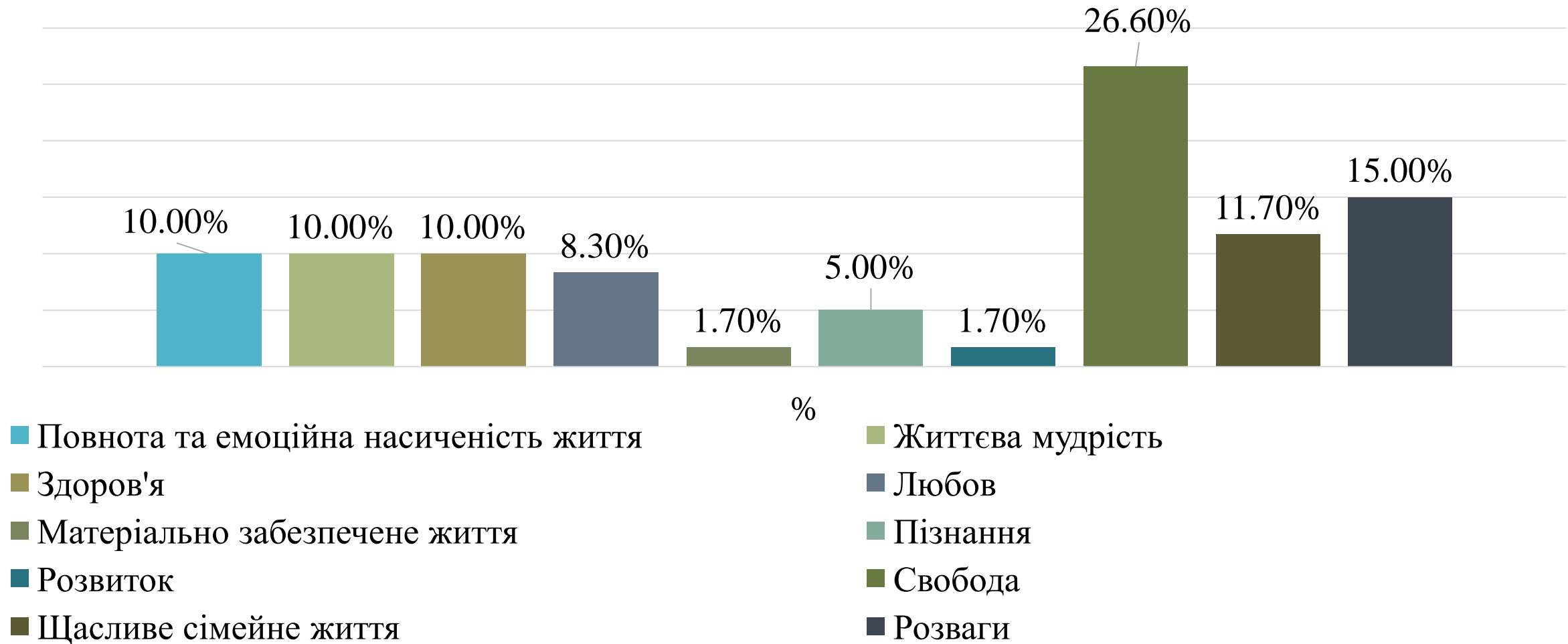

Результати дослідження задоволеності життям серед підлітків за методикою Е. Дінера

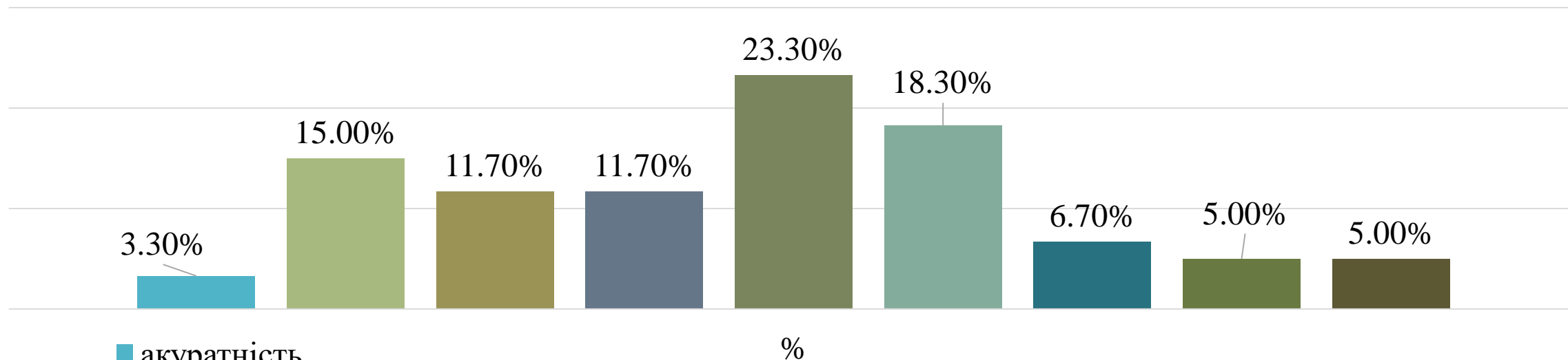

Результати дослідження термінальних цінностей серед підлітків за методикою М. Рокича

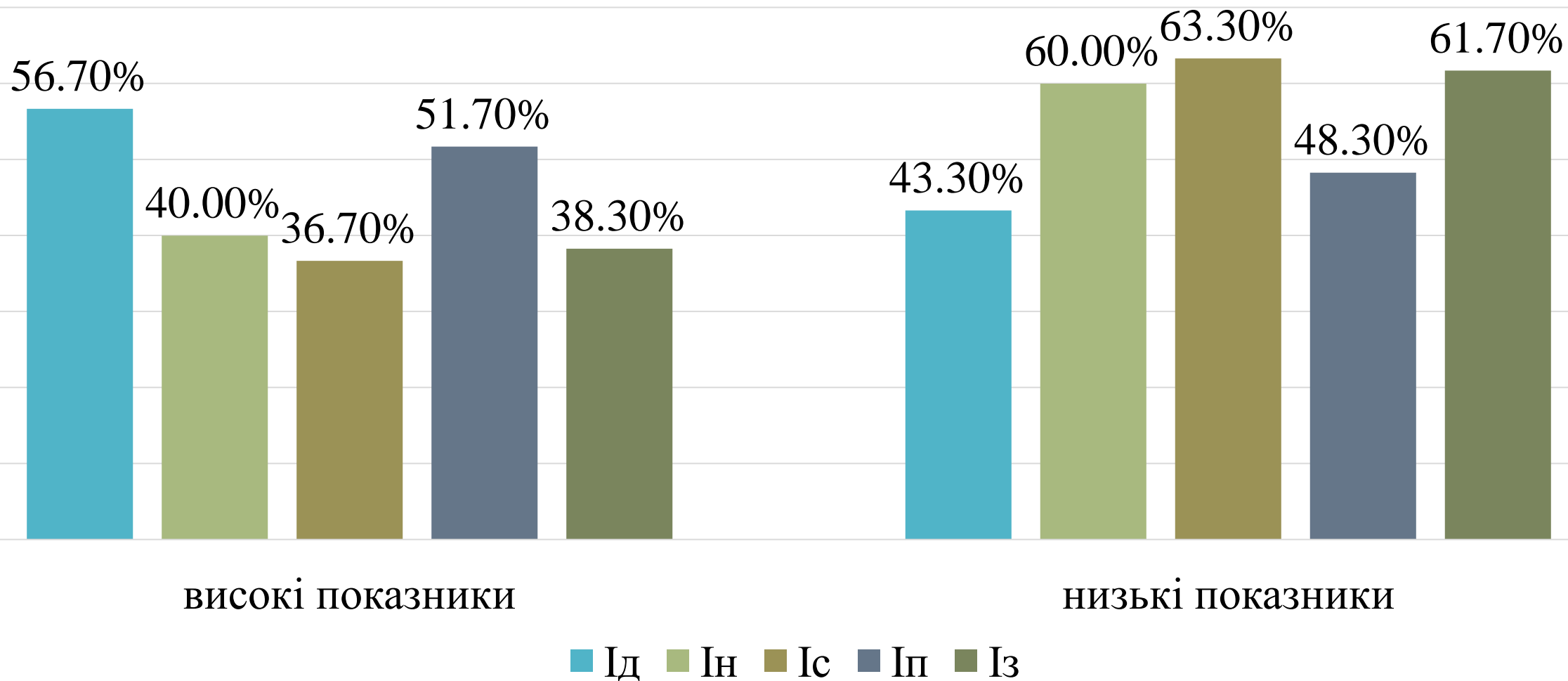

Результати дослідження інструментальних цінностей у підлітків за методикою М. Рокича

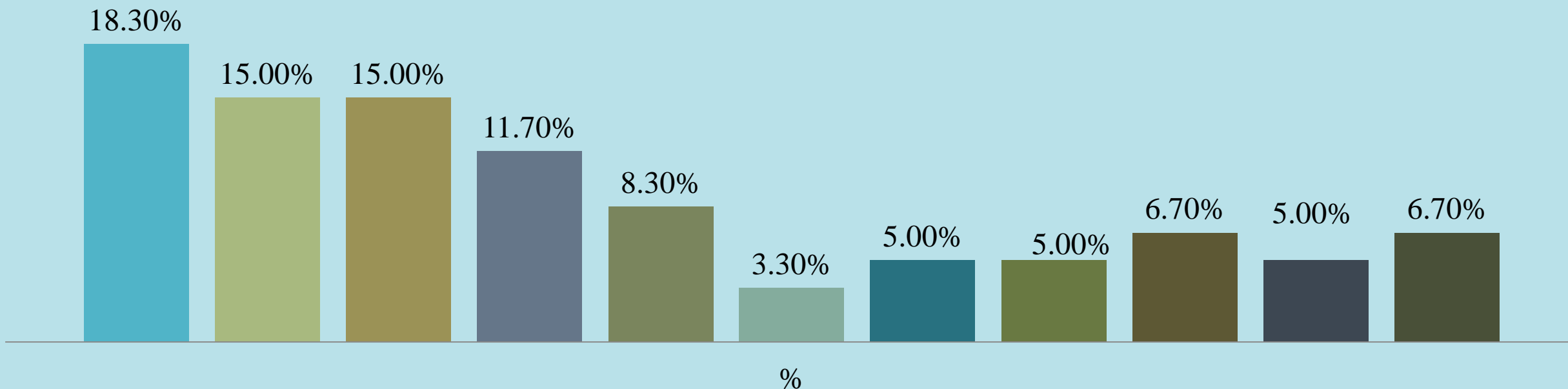
- акуратність
- вихованість
- життєрадісність
- незалежність
- освіченість
- відповідальність
- сміливість у відстоюванні своєї думки, поглядів
- тверда воля (вміння настояти на своєму, не відступати перед труднощами)
- терпимість (до поглядів і думок інших, вміння прощати іншим їхні помилки та омани)

Показники дослідження рівня суб'єктивного контролю у підлітків за методикою Дж. Роттера

Результати дослідження сімейних взаємин та їх впливу на підлітків (Е. Ейдеміллер і В. Юстицкіс)

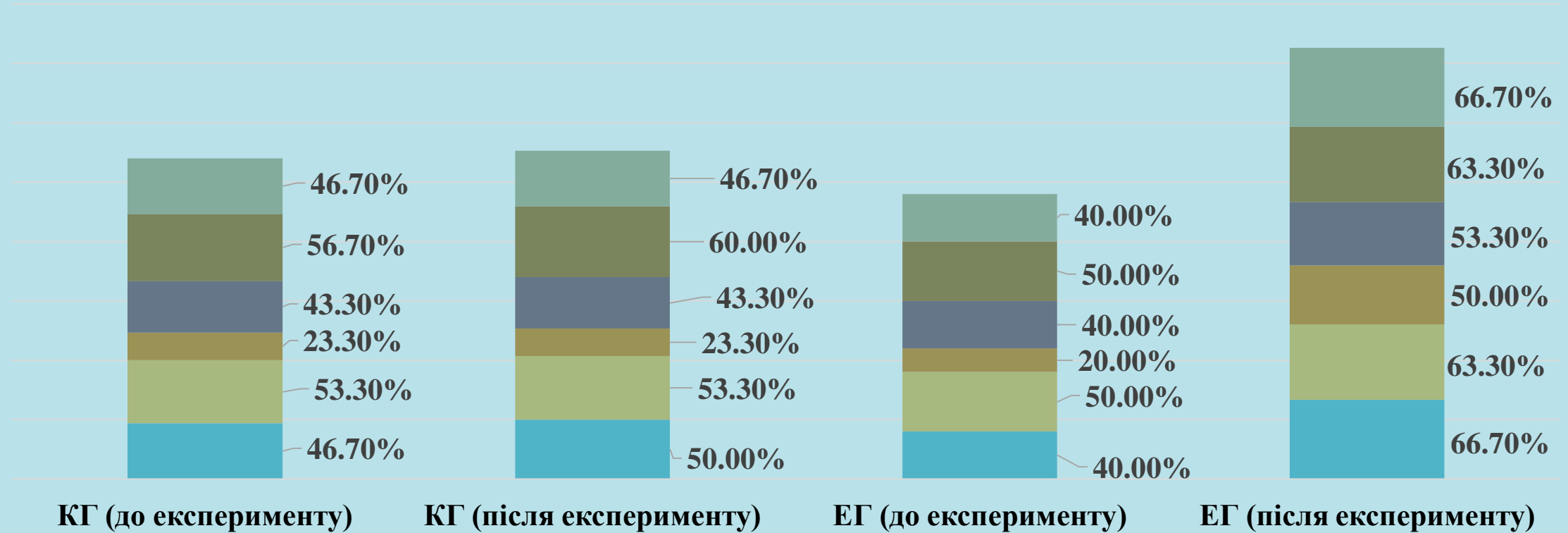
- гіперпротекція
- потурання
- надмірність вимог-обов'язків
- надмірність вимог-заборон
- надмірність санкцій за порушення
- нестійке виховання
- гіпопротекція
- ігнорування потреб дитини
- недостатність вимог-обов'язків
- недостатність вимог-заборон
- мінімальність санкцій за порушення вимог дитиною

Програма розвитку особистісного потенціалу підлітків

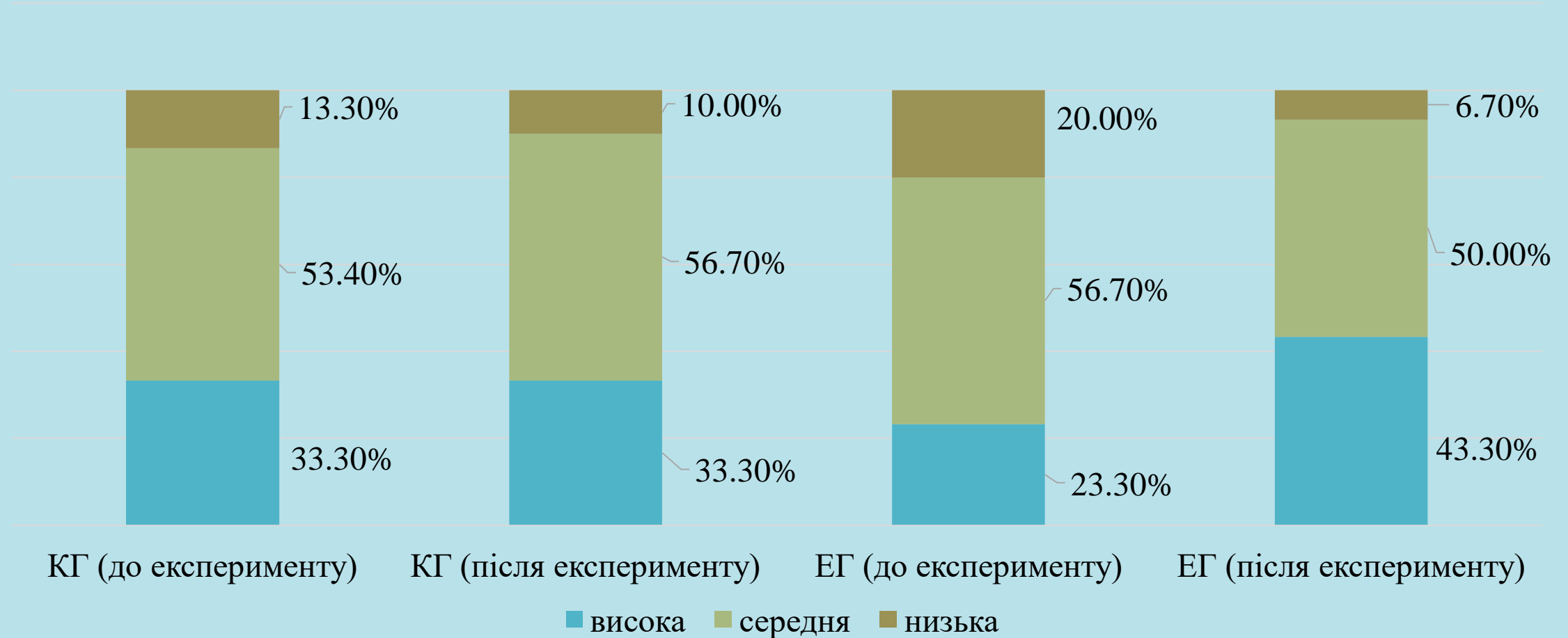
Мета: активізація процесу самопізнання, підвищення власної автономності, відповідальності та цінності власних виборів і дій, осмислення власних емоцій та поведінки як реакції на ситуації батьківського виховання, формування мотивації саморозвитку.

Результати дослідження високих показників особистісної зрілості за методикою Ю. Гільбуха

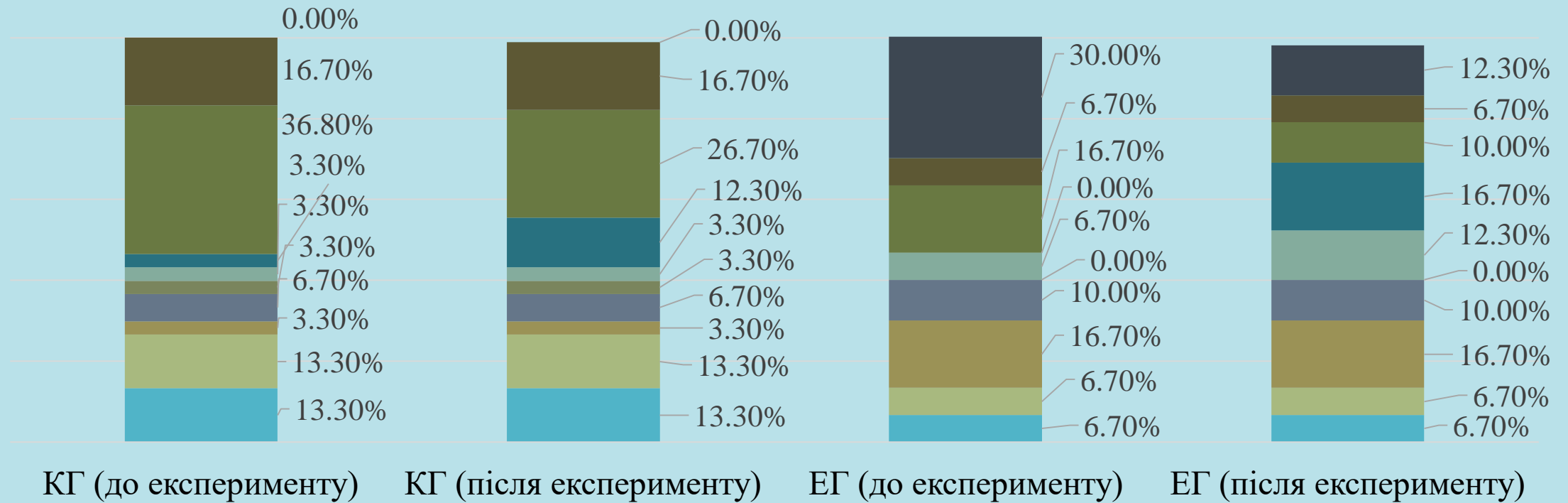

- Мотивація досягнення
- Ставлення до свого «Я»
- Громадянська свідомість
- Життєва настанова
- Психологічна близькість до іншого
- Соціально-психологічна зрілість

Результати дослідження задоволеності життям за методикою Е. Дінера

Результати дослідження термінальних цінностей за методикою М. Рокіча

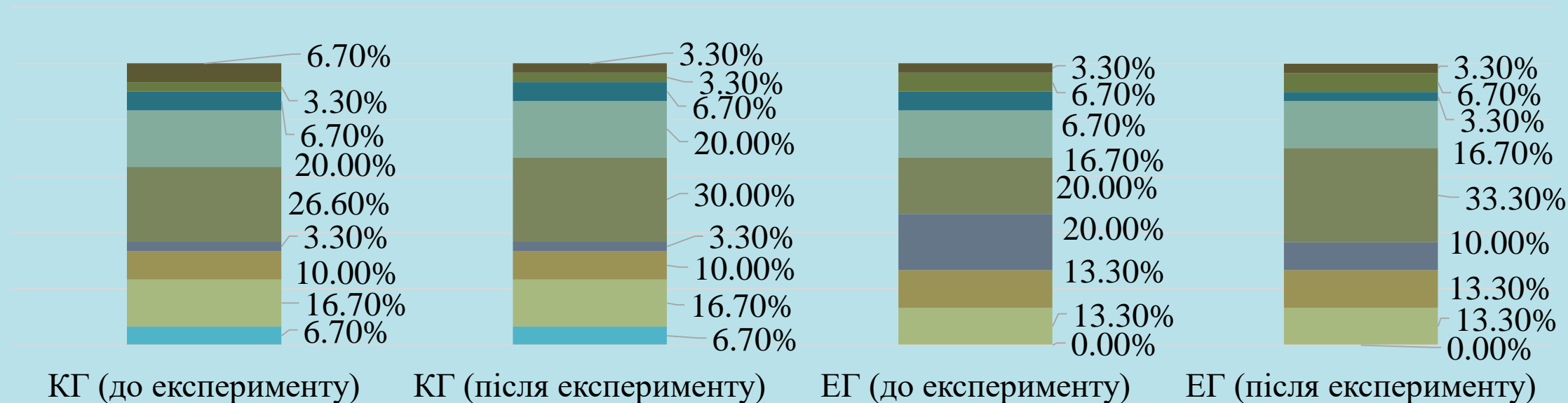
- Повнота та емоційна насиченість життя
- Здоров'я
- Матеріально забезпечене життя
- Розвиток
- Щасливе сімейне життя

- Життєва мудрість
- Любов
- Пізнання
- Свобода
- Розваги

Результати дослідження інструментальних цінностей

за методикою М. Рокича

■ акуратність

■ життєрадісність

■ освіченість

■ сміливість у відстоюванні своєї думки

■ терпимість

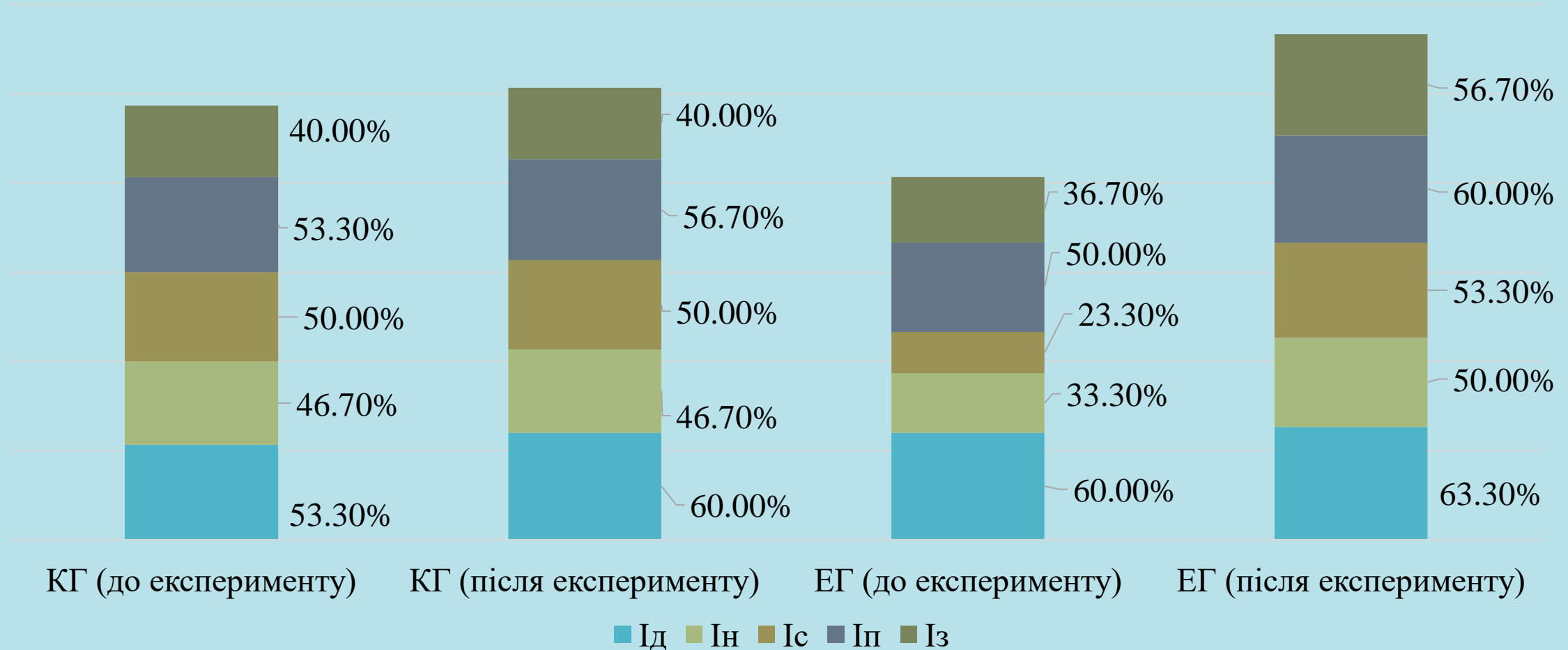
■ вихованість

■ незалежність

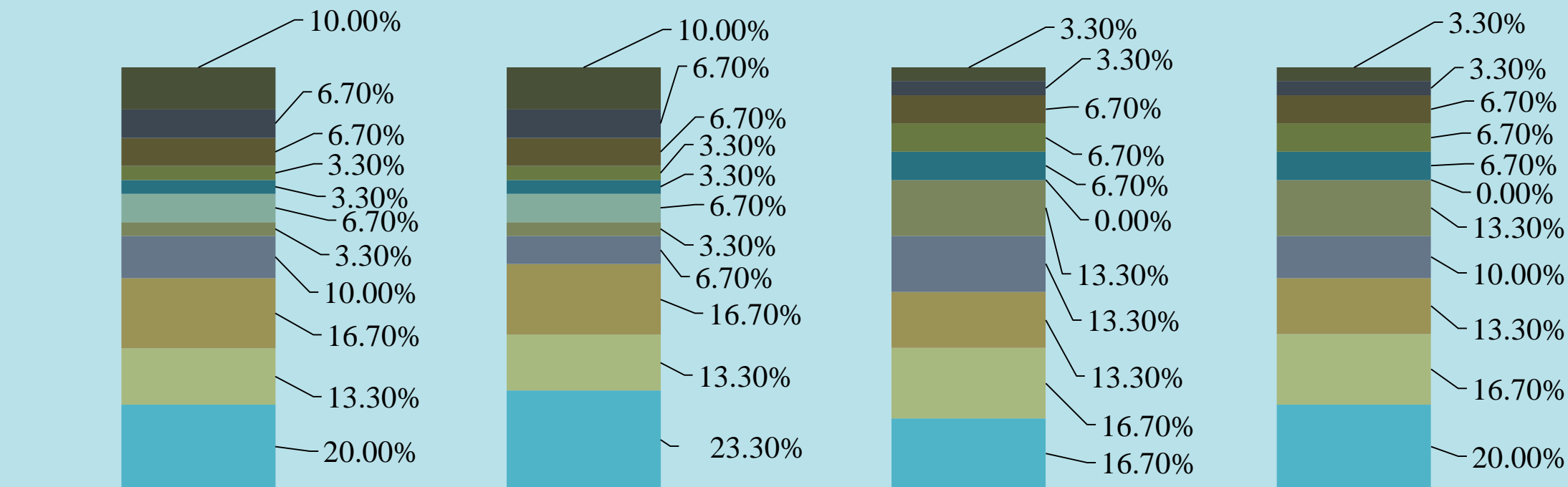
■ відповідальність

■ тверда воля

Результати дослідження рівня суб'єктивного контролю за методикою Дж. Роттера

Результати дослідження сімейних взаємин за методикою Е. Ейдемільлера і В. Юстицькіса

КГ (до експерименту)

КГ (після експерименту)

ЕГ (до експерименту)

ЕГ (після експерименту)

- нестійке виховання
- надмірність санкцій за порушення
- надмірність вимог-заборон
- надмірність вимог-обов'язків
- потурання
- гіперпротекція

- мінімальність санкцій за порушення вимог дитиною
- недостатність вимог-заборон
- недостатність вимог-обов'язків
- ігнорування потреб дитини
- гіпопротекція

Практична значущість здобутих результатів полягає у тому, що вони можуть бути використані при викладанні навчальних дисциплін «Вікова психологія», «Педагогічна психологія», «Сімейна психологія» та спеціальних курсів «Вікова психокорекція», «Технологія психологічного тренінгу», які пов'язані з проблематикою вікової психокорекції та диференціального підходу до психолого-педагогічного патронажу розвитку особистісного потенціалу школярів підліткового віку. Розроблені методичні рекомендації можуть бути використані спеціалістами навчальних закладів та консультативно-розвивальних установ.